

לשמוע | לראות | לחשוב

פודקאסט על מחול עכשווי בישראל

איריס לנה וילי נתיב

<https://www.hayotmhol.com/home>

מסורת וחדשנות בלהקת ענבל

10+1 שנים

עם

אלדד גרופי

תמליל פרק 55

בהשתתפות

אלדד גרופי מנכ"ל ומנהל אמנותי תיאטרון מחול ענבל 2014-2025

ההקלטה נערכה ביולי 2025

תמליל: 'חיות מחול'

נוסח ציטוט:

אלדד גרופי – מסורת וחדשנות בלהקת ענבל: 10+1 שנים. פודקאסט 'חיות מחול' [תמליל פרק 55].
בתוך: חיות מחול ילי נתיב ואיריס לנה.

אתם מאזינים ל'חיות מחול' – פודקאסט על המחול העכשווי בישראל. חיות מחול עם איריס לנה וילי נתיב. והפעם: מסורת וחדשנות בלהקת ענבל: 10 + 1 שנים עם אלדד גרופי

איריס: היי, ילי

ילי: היי, איריס

אנחנו היום עם אלדד גרופי, מנכ"ל ומנהל אמנותי של להקת ענבל, ממרץ 2014 עד מרץ 2025.
שלום, אלדד.

איריס: היי, אלדד

אלדד: שלום וברכה.

ילי: ספר לנו קצת על עצמך ואיך הגעת לנהל את ענבל.

אלדד: וואו, אני לא יודע אם זה בפודקאסט הזה, אבל אחד הדברים הכי קשים זה לדבר על עצמך.
ילי: זה בפודקאסט הזה.

אלדד: כן, זה כן, אה? אני יליד רחובות, רקדתי בלהקות מחול, להקות פולקלור הרבה מאוד שנים. העולם הזה משך אותי, התגלגלתי ממש ככה, כאילו ממש כיוונתי לעשות את התואר הראשון באקדמיה למוזיקה ומחול בירושלים. עם סיום הלימודים התחלתי לנהל מרכזי תרבות ברחובות, בימת הנוער העירונית, עשיתי את זה כחמש-שש שנים. אחר כך את כל המחלקה לתרבות ברחובות, עוד 11, 12 שנים. שימשתי כמנכ"ל איגוד מנהלי תרבות ברשויות המקומיות חמש שנים. ולפני 11 שנים הגעתי לענבל, בהתחלה כמנכ"ל ושנה אחר כך גם כמנהל אמנותי.

איריס: מי היה המנהל האמנותי כשאתה נכנסת?

אלדד: המנהל האמנותי, כשאני הגעתי לענבל, לא היה מנהל אמנותי. הוא נכנס כמה חודשים אחרי, ברק מרשל, שממש בימים אלה סוגר מעגל וחוזר לענבל.

ילי: כן, לנהל אמנותית. אז אתה נכנסת ב-2014

אלדד: ענבל הייתה במשבר מאוד גדול, גם כספי וגם אומנותית.

ילי: הייתה אז להקה?

אלדד: הייתה אז להקה אבל כשאני הגעתי לענבל, בעצם הלהקה, מה שהיא עסקה, זה היה בקופרודוקציות עם תיאטרון אורנה פורת ותיאטרון גושן. זאת אומרת, הייתה להקה, הרכב של שבעה, שמונה רקדנים, שבעים עשו הפקות תיאטרון-מחול ביחד עם תיאטרון אורנה פורת ותיאטרון גושן. והם עשו את זה במהלך בערך כשבע שנים.

איריס: בעצם בעיקר הצגות ילדים.

אלדד: בעיקר הצגות ילדים. ובעצם בימים שהלהקה, כשלא היו הצגות ילדים, אז הלהקה לא פעלה, לא עשתה חזרות, ולא עבדה על שום רפרטואר. ובעצם הסבטקסט של מה שאני אומר עכשיו, הלהקה הייתה נתונה במירכאות לחסדים של מוסדות אחרים.

ילי: כמה אנשים היו בלהקה?

אלדד: בערך שבעה או שמונה רקדנים. זה לא בגלל ש... בעיניי לפחות, זה לא משום שמישהו עשה משהו לא בסדר, כי באמת הניסיון הזה להמשיך איזושהי מורשת, איזושהי מסורת של להקה, שכבר מ-1990, שרה לוי תנאי איננה בענבל. ומ-1990, במשך עשורים ניסו לעשות משהו עם המורשת הזו. וענבל נקלעה במובן מסוים לסינדרום המייסדים. זאת אומרת, מהו המקום, הארגון, או המוסד, ביום שאחרי, כשהמנהל האמנותי עוזב והולך לעולמו, סוגר את המקום. ויש המון דוגמאות לכאן ולכאן - אם זה 'קול ודממה', משה אפרתי, מה קורה אחרי, אם זה אלווין איילי, לדוגמה בארצות הברית - האם יש איזושהי המשכיות, או מה ממשיכים, ואיך ממשיכים? וכשאני הגעתי לענבל, בעצם מצאתי ענבל באיזשהו משבר מאוד מאוד גדול.

ילי: ידעת את זה מראש?

אלדד: לא.

איריס: אני רוצה לשאול - את הכוריאוגרפיות בהצגות הילדים האלה, מי עשה?

אלדד: כוריאוגרפים שזימנו או הזמינו אותם התיאטראות עצמם. זאת אומרת, רוני ברנדשטטר. לא מטעם ענבל.

איריס: לא מטעם ענבל.

ילי: אז מה סיקרן אותך לבוא לענבל טרם הדבר הזה?

אלדד: אני כל הזמן, אני מספר על זה, כי בראיון, כי בכל זאת היה מכרז, ולמרות שהומלצתי על ידי אחד מחברי הוועד המנהל להגיע למכרז, כי אני לא נחשפתי למכרז בזמן אמת, נשאלתי בעצם

מה יהיה החזון שלי, או איך אני רואה את ענבל, וקצת עשיתי שיעורי בית. ואמרתי שאם בסופו של דבר אני אבחר, אז אני ארצה להציב את הלהקה על אותו מדף, יחד עם שאר הלהקות המחול בישראל – יהיה לה שפה משלה, עמדה משלה, אמירה משלה, נוכחות משלה, אבל היא תהיה באותו מדף. היא לא תהיה איזה מין להקה שמוחבאת, או משהו שעושה איזה, כל מיני פרויקטים שהם לא נמצאים בדיוק בשדה הזה של המחול.

איריס: הלהקה הייתה תחת תקנת המחול באותה תקופה?

אלדד: לא.

איריס: אלא?

אלדד: להקת המחול ענבל, כשאני הגעתי, הייתה תחת תקנת מורשת. היא נבחרה בקריטריונים של מורשת עדות ישראל, ולא בתקנה של להקות המחול.

איריס: שזה דבר שאתה שיניית באמצע.

אלדד: שזה דבר, כן. שבעצם הפעולות שעשיתי בשנים הראשונות גרמו בעצם להעביר את הלהקה, מתקנת מורשת לתבחינים של תקנת מחול.

איריס: במה זה כרוך, מה זה אומר מבחינה תקציבית, מתי זה היה?

אלדד: תראו, בעיקר זה נדמה לי שזה היה כרוך בלהכיר טוב את התבחינים של המדור למחול. זאת אומרת, את כל הקריטריונים, לדקלם אותם ממש – כמות רקדנים, מספר חודשי עבודה בשכר, תנאי עבודה

ילי: רווחת הרקדנים.

אלדד: כל הדבר הזה, להכיר את זה, ולהתחיל לאט לאט להעביר את הלהקה לעבוד לפי הקריטריונים האלה. ואני חייב להגיד שזה באותה נקודת זמן, זה גם פגש את תקנת מורשת. בסופו של דבר, עם להקת מחול יחידה בתוך התקנה הזו. זאת אומרת, היו כנראה בעבר יותר להקות מחול, לא היה להם עוד להקה שהם היו יכולות לעשות איתן איזשהו סוג של השוואה, ולהגיד "אתה תקבל, תיקח את הנקוד, והם יקבלו נקוד כזה, כי הם היו יותר ואתה היית פחות". זאת אומרת, זה היה איזשהו מהלך טבעי שגם בשדה, היה איזשהי נוכחות מחולית של הלהקה שעובדת לפי הקריטריונים, וגם במדור מורשת, בעצם שמחו להיפטר במירכאות, מאיזשהו גוף שלא בדיוק התאים להם.

איריס: היה לזה משמעות תקציבית? התקציב עלה, תקציב ירד?

אלדד: התקציב בשנתיים הראשונות היה אותו תקציב, זאת אומרת, כי לא דיווחנו לאדיוסיסטמס בשנים האלה, זה היה קופי פייסט כזה, ואחר כך התקציב עלה. התקציב עלה, והתייצב סביב הלהקות הבינוניות, שמחזיקות מינימום שמונה רקדנים בשנה.

איריס: זאת אומרת, זה היה מהלך חשוב וטוב.

אלדד: כן, כן.

איריס: גם חלק מההתקבלות של הלהקה בתוך השדה.

ואתה בזמנו הקמת קבוצת חשיבה.

אלדד: וואו, כן. זה אחד הדברים שאני הכי גאה עליהם. נדמה לי שזה משהו שמעיד הכי הרבה עליי, כי באתי בעצם באמירה של "אני לא יודע הכל, אני לא יודע בדיוק, ואני רוצה לדעת, ואני רוצה לשמוע, ואני רוצה לשמוע עוד קולות". ובאמת הקמתי קבוצת חשיבה בענבל, שנפגשה מספר פעמים בימי שישי. ילי הייתה חלק מהאנשים שלקחו חלק. וזה היה דבר מרתק, כי על כל מפגש כזה, מצאתי את עצמי במשך כל השבוע שאחרי, חושב, מברר, ובודק, וזה העסיק אותי מאוד, קבוצת החשיבה הזו. זאת אומרת, זה היה, שאגב, היו שם באמת טובי האנשים בשדה המחול, ובשדה האומנות בכלל.

ילי: קודם כל איציק ג'ולי ריכז אותה

אלדד: איציק ג'ולי, שהוא באמת, איציק ג'ולי הוא דבר מאוד משמעותי

ילי: במהלך

אלדד: במהלך החדש של ענבל, או בהתאוששות הזו של ענבל. כי בעצם, איציק ג'ולי קיבל ממני איזשהו טלפון, באיזה רגע של משבר, וממש תוך יום נפגשנו, והוא עשה לי סדר, והזמין אותי לחשוב מחדש על כל מה שקורה, ולא לפחד מזה שאני במשבר. משהו שהוא מאוד טבעי לי, ובמהלך השנים גם בענבל, גם חידדתי את זה, זה עניין הלשים על השולחן את הרגשות, ואם אני מפחד, או חושש, או לא בטוח במשהו, אז לשים את זה רגע, ולדבר על זה. וזה לא... זה בטח לא דבר שמעיד על, לפעמים אומרים שזה יותר מדי, לשים את הרגשות ככה על השולחן או להוציא אותם החוצה, וזה מעיד על איזושהי חולשה. אבל לא, זה דווקא, הרגיש לי מאוד נכון לעשות את זה. ובאמת, סביב הקבוצה הזו התגבשו: רן בראון, ד"ר עינב רוזנבליט, ד"ר ליאור אביצור, איריס לנה, ועוד ועוד. בטוח שכחתי, אמיתי יעיש גם יושב שם

איריס: בן אוזיליו

אלדד: כן, בן אוזיליו, נכון.

ילי: אני יכולה להקריא לך את רשימת המילים שאיזיק ג'ולי שלח לנו למחשבה?

אלדד: ברור, איזה שאלה.

ילי: אז במייל שקיבלנו מאיזיק ג'ולי, הייתה הרשימה הזאת: להקה רפרטוארית, פולקלור, עשיה

חברתית, אתניות, רב תרבותיות, מסורת, מורשת, פלורליזם, יהודי, ערביות, בדלנות, אפליה

מתקנת, היברידיזם, זהות, אילוף תרבותי, שיח מזרחי, איכות אמנותית עכשווית.

סביב זה התכנסנו.

אלדד: לגמרי, לגמרי.

ילי: ואני רוצה לשאול אותך איך אתה... קודם כל, אני זוכרת בצורה מאוד חיה את השיחות

שלנו, וגם יש לנו את כל התיעוד.

אלדד: כן.

ילי: וזה היו שיחות סופר מעניינות, על איך באמת מחדשים מסורת, ואיך משתמשים בפולקלור. אבל

איך אתה רואה את המילים האלה מול מה שנעשה?

אלדד: תראו, אני לא ממש זוכר את המינוח בפסיכולוגיה, אבל יש איזשהו מינוח שמדבר על איזשהו

סינדרום של קרבה והרחקה בו-זמנית. זאת אומרת, נראה לי שזה הימנעות, או משהו שדומה

לזה. ובאותה נשימה, או עם אותה אנרגיה שהגעתי למקומות של מורשת ומסורת, והגעתי גם

למקומות של התחדשות, ושל שפה חדשה, ושל... הדבר האחרון שרציתי, וזה היה מאוד ברור כמעט

מהמפגש הראשון, או טרום המפגש הראשון, שענבל, בדרך שאני רואה איתה, היא לא מוזיאון

היסטורי, היא לא תחדש יצירות עבר של שרה לוי תנאי, ותנסה בכוח לדחוף אותן, אלא היא תנסה

להשתמש בכל המרכיבים האלה, ולנסות ולייצר איזה משהו שהוא חדש. משהו שיש לו באמת... וכל

המושגים שנגעת בהם, ודיברנו עליהם במהלך הסשנים האלה, כל מושג כזה דרש ממני רגע

לעצור, ואיזיק בעניין הזה עשה לי איזשהו סוג מסוים של דרמטורגיה, כי כל מושג כזה נדרש ממני

לברר מה אני מרגיש, או מה אני חושב בקשר לכל אחד מהדברים האלה.

איריס: ואז אתה הופך להיות מנהל אמנותי?

אלדד: אני הופך להיות מנהל אמנותי, אבל במעבר הזה, אחרי שאיזיק ג'ולי, הייתה ממש שנה

שהוא ליווה אותי כיועץ אמנותי.

ילי: ומה קרה בשנה הראשונה?

אלדד: בשנה הזו איציק הציע שנבדוק, או נעבוד, או נברר את כל המושג הזה של ענבל המחודשת, ביחד עם פסטיבל צוללן. ואז פנינו ביחד לפסטיבל צוללן, לעדו [פדר]. בפודקאסט הקודם ששמעתי עם עדו, הוא טוען שענבל הזמינה אותו, אבל זה נראה לי שיש פה איזה מלחמת גרסאות [פסטיבל צוללן עם עדו פדר – פרק 54]. אבל כן, הזמנו את עצמנו בעצם דרך פסטיבל צוללן, שגם פה ביררתי עם עצמי מה זה הדבר הזה, שהוא היה הכי רחוק מענבל באותם ימים. זאת אומרת, הוא ממש בקצה השני של הסקאלה. ואני זוכר את השיחות הראשונות עם עדו ואיציק בבתי קפה, וחלק גדול מהטקסטים של עדו בכלל לא הצלחתי להבין. זאת אומרת, כאילו, במיוחד סביב להביא את הכוריאוגרף מור שני ליצור עבודה במהלך הפסטיבל. ואני כבר הייתי ממש ממש באיזשהו סוג של "זה לא קורה". אוקיי, שמעתי את השם מור שני

ילי: הוא היה אז בהולנד?

אלדד: הוא היה אז בהולנד, וראיתי העבודות שלו, ולא הבנתי איך זה מתחבר, או איך זה בכלל יכול. ואני חייב להגיד לזכותו של עדו, שהוא באמת הכיל את ההתנגדויות האלה, הוא זיהה אותן, למרות שלא אמרתי אותן בצורה מאוד מאוד ברורה, והוא הכיל אותן, והוא באמת הוביל אותי לאיזה מין קרקע יותר בטוחה שאמרתי "אוקיי, הולכים על זה". ואז אני מוצא את עצמי עם מור שני בפסטיבל צוללן [Trad\(e\)ition](#), נכון, שהתקיים בענבל [2016] ובאמת שאל המון שאלות, אני לא יודע אם אתם זוכרות את ההרצאה של ליאת דיין [אורטל בן דיין, הקלפטומניה של האדם הלבן], על ניכוס תרבותי ועל אוריינטליזם, והיה שם ממש איזה מין שבוע של פסטיבל מרתק בעיניי, ששאל הרבה מאוד שאלות, גם על מסורת וגם על קדמה וכולי. העבודה הייתה מדהימה, ריקוד פשוט, שבאמת עשתה איזה מין טוויסט, אם קוראים את המאמרים של ד"ר עידית סוסליק, אז מבינים שלפחות מבחינתה היא ראתה בעבודה הזאת או בערב הספציפי הזה ערב מכונן עבור להקת ענבל. אגב, המאמרים שלה, שאוגדים את כל הטריטוריה של מור ומתכתבים עם ענבל ההיסטורית, כמו ביצירה השנייה בזמן שהגחליליות נעלמות, אם אתם זוכרות את הג'לבויות, אז ההתכתבות הזו עם ענבל ההיסטורית הייתה מאוד נוכחת שם. בריקוד הראשון זה היה יותר הפולקלור של המחר, כשמור ניסה לדמיין את הפולקלור של המחר. ובאמת מהעבודה הזו הזמנתי את מור לעבודה נוספת. ועוד פעם, אני לא בדיוק הבנתי כנראה בזמן אמת מה אני עושה, אבל הייתי מאוד ער לתגובות של רקדנים בתוך השיח. זאת אומרת, לא הלכתי ושאלתי אף רקדן "איך היה לך לעבוד עם מור שני", אבל הבנתי שהם יוצאים משם עם מטענים מעבר ללהיות בלים אינסטרומנטליים בתוך יצירה של משהו אחר.

איריס: היה שם גם עוד משהו - השדה. התגובה של השדה לעובדה שפסטיבל צוללן ממוקם בתוך תיאטרון מחול ענבל, והחיבור הזה, כמו שאמרת, בין שני הקצוות היה רגע מכונן. לא רק ביחס ליצירה עצמה, אלא גם במיקום של המוסד בתוך השדה.

אלדד: כן. לגמרי.

ילי: אפשר רגע ללכת שני צעדים אחורה ולשאול איך התגבשה הלהקה? פתאום יש להקה שמור שני עובד איתה, אבל איך?

אלדד: אודישן

ילי: ומי הרקדנים שבאו?

אלדד: וגם איך הרקדנים שבאו... תראו, אז באותם שנים, 2014-2015, אנשים היו עוברים ליד ענבל לא היו מזהים שקורה שם משהו. זאת אומרת, לעשות אודישן לענבל באותן שנים, זה היה דבר די מיותר. אבל היה, ואני איכשהו ידעתי, עוד פעם בתת מודע, כנראה גם לא בזמן, או בטח שלא ידעתי גם לדבר על זה במילים, אבל הרגשתי שכדי לעבור את המשוכה הזו, זה לא מספיק פסטיבל צוללן, אלא באמת צריך לייצר את המעגלים האלה - המעגלים של האנשים בשדה, המעגלים של תלמידות מגמות המחול, המעגלים שילכו ויתרחבו, ואז זה ייתן איזושהי יציבות למקום, והיציבות זה הדבר הראשון וכמעט היחיד שחיפשתי עוד לפני האמנות בתיאטרון ענבל. כי קראתי את ההיסטוריה, קראתי את הוועדות על הוועדות על הוועדות שהוקמו לאורך כל ההיסטוריה, ועדת פכטר שקבעה שאין התכנות לענבל לא כלכלית ולא אומנותית, זאת אומרת, אין ללהקה מה להציע על בשדה, וזה הוועדה של...

ילי: מאיזה שנה?

אלדד: וואו, אני לא זוכר.

ילי: בערך, עשור?

אלדד: נדמה לי בין שמונים לתשעים, שזה העשור האחרון של שרה לוי תנאי. ובכלל, זה לא לפודקאסט הזה, אבל ועד המנהל הדיח את שרה לוי תנאי מתפקידה והיא קוראת על זה בעיתון, זה דברים שכאילו... זה דברים שלא נתפסים. ממש.

אז התגבשה להקה באודישן שעשינו. באודישן הראשון, אני חייב להגיד שהייתי מאוד חסר ביטחון, אבל כן ידעתי, גם מהתקופה של התואר הראשון באקדמיה, וגם כמי שבאמת נמצא קצת בשדה, לא בצורה אינטנסיבית כמו העשור האחרון, שאני בעיקר צריך לבחור בני אדם, ולא את הרקדנית ששמה את הרגל. וחלק מהותי משלבי האודישנים, עד היום האחרון שאני הייתי שם, היה

הראיונות האישיים והשיחה עם הרקדן או הרקדנית. ובאמת ניסיתי ככה לדעת או לזהות אם יש לי עניין בשיחה הזאת, אם יש לי סקרנות בשיחה הזו, אם אני יכול לדמיין סיטואציות. אני מחזיר אתכם לשנייה לפודקאסט אחר שעשיתם עם נעה ורטהיים [[נופלת אל הספינס](#)] עם נעה ורטהיים ורינה ורטהיים-קורן - פרק 12] שמדברת על הרקדן שבסטודיו הוא ככה, על הבמה הוא ככה - על הפערים האלה לפעמים בין רקדנים, אז איזה רקדן אתה בוחר? כזה שהוא פנומנלי וסטאר על הבמה, או כזה שיש לו מה לתרום בסטודיו והוא חלק מה... אז גם דילמות שהתלבטתי בהם לא מעט, אבל אני חושב שבשורה התחתונה הלכתי הרבה מאוד עם האינטואיציה, ובחמש שנים האחרונות אני שמח ממש שתמר בר-לב, מנהלת הלהקה ומנהלת החזרות, שיש לה זכויות מטורפות בלהקה ובהתקדמות של הלהקה וההתפתחות של הלהקה, ואני אפילו אגיד, בהתפתחות האישית של הרקדנים. כי מעבר לחזון שהגדרנו אותו באותה תקופה, ומעבר להתקדמות של הלהקה, ואודישנים, וכוריאוגרפים, ולהקה רפרטוארית, ונועה צוק, ועידן שרעבי, ואחר כך עמנואל גת עם הטרילוגיה, ומיכאל גטמן, ואייל דדון ב-7 בע' ירח, ונעה שדור שיצרה - מעבר לכל הדברים האלה, מה שתמר הביאה, זה הפוקוס היותר גדול ממה שאני הצלחתי לשים, על הרקדנים עצמם. זאת אומרת, הרקדנים הם החומרי הגלם. ולראות את תמר נשארת מעבר לשעות העבודה עם רקדנים, ודוחפת אותם, וממש מביאה אותם למקומות הכי הכי, עד כדי שכשנועם סמל, הודיע שהוא, נועם סמל? נועם סגל! שהודיע שהוא עוזב לקולברג אז אני לא דיברתי אתו שבועיים, זאת אומרת, אני

ילי: לקחת את זה קשה.

אלדד: לקחתי את זה מאוד קשה. בינתיים אנחנו כבר אחרי זה, וזו אהבה גדולה. אבל כן, הרגשתי מאוד, גם לפני שבאתי, קראתי חלק מהתגובות לפוסט שלי בפייסבוק. גם, לא ידעתי לזהות את זה בזמן ה, גם לא ידעתי לשים את זה במילים, אבל נראה שהמקום הפך להיות מקום מאוד מאוד משפחתי, מאוד מעבדתי - רקדנים יצרו שם, היו שם, פעלו שם, התקדמו שם, נוצרו שם מערכות חברויות ממש ממש לאורך שנים.

איריס: תספר על התהליך שבו אתה בוחר כוריאוגרפים. איך אתה שוזר את כל המערך הזה של ההתפתחות האמנותית?

אלדד: כן. אני מניח שאין לי לזה תשובה אחת. אני מניח שכן היה לי חשוב לבחור כוריאוגרפים שראיתי עבודות שלהם, וגם פה אני יכולתי לזהות עבודות של כוריאוגרפים שיש להם טביעת אצבע

מאוד מאוד נוכחת והעבודות שלהם משתמשות בשפה מאוד מאוד ברורה, שלפעמים כבר יכולתי לזהות משפטי תנועה, שככה הולכים ומשתכללים וכו'. מול כוריאוגרפים שהיצירות שלהם היו שונות אחת מהשנייה. אותי ריתק דווקא יותר, הכוריאוגרפים שממציאים את עצמם מחדש כל פעם, זאת אומרת שיש, שמתרחקים קצת, שבוחנים עוד אפשרויות. ראיתי המון קטעי וידאו, שמעתי כמעט כל כוריאוגרף שהוא מדבר באיזשהו ראיון כזה או אחר. דיברתי עם כוריאוגרפים, הזמנתי אותם לשיחה, כאילו, קצת לא מחייבת. וניסיתי לברר, ניסיתי לברר. לאף כוריאוגרף לא הצבעתי ממש עם אצבע מאוד מאוד ברורה על ההיסטוריה של ענבל ועל המורשת ועל זה. אבל כן ציפיתי שהכוריאוגרף או הכוריאוגרפית כן יכירו את ההיסטוריה ויכירו את המורשת. בעבודה של רננה רז, *עבודה תלויה במקום יש איזה קטע*, יש איזה רפליקה שנועם דויטש, אחת הרקדניות מספרת, שכל כוריאוגרף שהיה מגיע לענבל היה מקבל הרד דיסק עם כל החומרים של ענבל. ובאמת זה היה בעצם המקום שלי לבוא ולהגיד "יש כאן משהו. זה מקום שהוא לא מקום אוניברסלי, שיכול לשבת בכל מקום אחר על הגלובוס, אלא יש לו היסטוריה, יש לו מורשת". הוא מקום, בעיניי, שמייצר אומנות מקומית, שמתייחסת או התייחסה ל-מקום, ומתוך זה אני אשמח שתכירו את האזור הזה. וכל יוצר, נעה שדור יושבה כמעט שלושה חודשים אצל רפי כהן במחסן, ושמעה בלופים כל מיני טרקים מוזיקליים. עמנואל גת ביצירה *סוזן* למשל השתמש במוזיקה של נינה סימון, וההקשרים שהוא עשה, ככל שנינה סימון הייתה לוחמת למען זכויות השחורים בארצות הברית, והוא מצא קצת הקבלה בינה לבין שרה לוי תנאי, שרצתה דווקא בשנת 49, 50 - מדיניות כור ההיתוך, לערבב את כולם ולדחוק את כל... דווקא שם היא ניסתה לשמור על איזושהי על המורשת של תרבות יהודי תימן, ונלחמה על זה. אז ההקשרים לפעמים היו הקשרים רעיוניים, או הקשרים קצת יותר ויזואליים, כמו בעבודות של מור, או בעבודה של רננה רז *עבודה תלויה במקום*, שממש זו הייתה עבודה שניסתה לחדור ולפתוח את הפצע הזה, שככה היה שם.

איריס: צריכים להגיד שב-2016, 2017, הוקם הארכיון של להקת ענבל, שזה אחד הארכיונים הגדולים של להקות מחול, גם עם היסטוריה הכי ארוכה מכל הלהקות, וגם עם תופעה של שימור היסטורי חסרת תקדים.

אלדד: רפי כהן

איריס: רפי כהן! וכן, עם התודעה ההיסטורית הזאת של לשמור את הכול, היא חסרת תקדים. כל הוידאואים, כל הסלילים, בכל הפורמטים האפשריים, כל תיקי הסיורים, יותר מאשר, כל להקה אחרת. דבר שהוא בעל ערך גדול מאוד.

אלדד: כולל כמה אש"ל כל אחד קיבל, ושהוא חתם על הנייר... וכן, יש שם דברים מדהימים.
אגב, הזכרנו קודם את הוועדה, ואת מור שני בעבודה ליקוד פשוט, אחד הדברים שבאמת, אני
לפחות הייתי בהלם, שקרו, והם קרו די מהר, זה בעצם ההזמנה של ד"ר ליאור אביצור, לייצר
איזשהו עבודות המשך, או משך, במוזיאון תל אביב.

איריס: בקונטרפונקט. [בדיעבד הסתבר שהזמנת להקת ענבל להציג טרילוגיה של עבודות משך
במוזיאון ת"א, לא הייתה במסגרת קונטרפונקט, אלא אחריו].

אלדד: ומבחינתי זה היה, כאילו, מה זה הדבר הזה? אנחנו עד לפני שנייה, אף אחד לא ידע על
קיומנו. ובאמת, מאז קרו עוד כל מיני נקודות בדרך, כל מיני חיבורים כזה, עם עמותת
אילן, שעשינו שם כל מיני פרויקטים עם הופעה בפסטיבל ישראל, טור בצד, זאת אומרת, קרו, היו
עוד כל מיני שיאים, אבל המקום הראשון הזה של מוזיאון תל אביב, שפתח כזה פתאום, פתח את
הלהקה בעיניי, פתח את הלהקה.

ילי: הוא גם הציב אותה כלהקה עכשווית. כלהקה שעוסקת במחול עכשווי. וזה היה ברנדינג מאוד
מאוד חשוב.

אלדד: כן

איריס: הלהקה סיירה גם בחו"ל?

אלדד: כן, היינו בפריז עם שלוש הופעות יום אחרי יום. הזמינו אותנו לא בגלל הלוגו של
ענבל. הזמינו אותנו, כי עמנואל גת היה חתום על היצירה, וכבר היו עוד כמה, אבל כשכבר היה
משא ומתן, אפילו החלפנו עוד טיוטות של חוזים, אבל מלחמה וקורונה, וכל מה שמנע מלא מעט
להקות אחרות בארץ, גרם לביטולים.

איריס: העניין הזה של שימור מסורת מול התחדשות, המקום הזה שאתה עיצבת כשאיפה להתמקם
בתוך המחול העכשווי, לעומת הוועד המנהל שמבקש כיוון אחר, אתה יכול לתאר את המהלך
הזה, או את המתח הזה?

ילי: זה היה מההתחלה?

אלדד: לא. שואלים אותי ככה לאחרונה, כמה שנים ניהלתי, או הייתי בענבל, אז אני אומר, עשר
פלוס אחד. כי בעשר השנים הראשונות היה לי חופש אמנותי וניהולי. אני יודע שעשיתי עבודה
טובה. גם בצד הניהולי וגם בצד האמנותי.

איריס: ואיך הוועד המנהל קיבל את זה?

אלדד: ובעיניי, השנה האחרונה של פתאום לבוא ולהגיד "זה חסר לנו, אין לנו את מה שאנחנו..."
זאת אומרת, אם אני רגע עכשיו מפשט את זה בצורה הכי, אז היה חסר להם לראות צעד תימני על
הבמה. זאת אומרת, הטקסטים של ד"ר עידית סוסליק, או אפילו בעבודה האחרונה של מיכאל גטמן
- לקרוא את הביקורת של רן בראון, ושהוא מזהה שם דברים שאיכשהו ככה מקשרים אותו לענבל
או למחווה התנועתיות של עבודות ישנות של שרה לוי תנאי, זה מבחינתם לא רלוונטי. [\[שתי שיני](#)
[פרא": התגלמות כוריאוגרפית של רב-קוליות\]](#), רן בראון 'הארץ' 8 במרץ 2025]. זאת אומרת,
מבחינתם היה "תביא לנו משהו תימני, שיזכיר לנו משהו שקשור למחול התימני".

ילי: מה קרה שזה פתאום מתעורר?

אלדד: מאבקי כוח לדעתי. אני הצעתי לקיים איזשהו שיח על המדיניות האמנותית של ענבל, ולקחת
איזה מין יום עיון כזה, ולהזמין האנשים ולשמוע. אבל הם מבחינתם הציבו לי איזה מן נייר מאוד
ברור - זה צריך להיות ככה, אם המוזיקה ככה, עם תלבושות ככה, וזה. שם זה היה נקודת השבר
הראשונה שלי, התחמקתי מזה. אמרתי שזה לא אפשרי, זה לא הרקדנים האלה שיכתיבו להם, אני
לא מכיר כוריאוגרף שיכתיבו לו, תעשה ככה, תעשה ככה. עוד פעם, זה שיח אחר על אמנות, מה
זה בכלל המקום של האמנות בחיים שלנו, איפה הביטוי האישי והרגשי לתוך הדבר, איפה המקום
של אומנות בשדה החברתי. ומתוך זה, אני הצעתי שאני אקח על עצמי להקים איזה הרכב של
ארבעה-חמישה רקדנים, ולנסות לחקור את השפה התנועתית או את השפה הענבלית, ולראות איך
אפשר לשכלל אותה. אחרי שראיתי שאני לא פנוי לזה לגמרי, אבל כן הרעיון היה. זה היה רעיון
בעצם להקים מין להקת בת, שתהיה לצד הלהקה, ושיהיה לה איזשהו עיסוק יותר ממוקד, שהיא גם
תוכל להמשיך ולספר את הסיפור הזה באיזה סל תרבות, בבתי ספר, במגמות. שאגב, את זה כן
עשיתי במהלך השנים האחרונות, בערך מאז הקורונה, שהלהקה הופיעה בהמון, אבל המון בתי ספר,
מגמות, מסגרות, אירחנו. ותמיד כל יום כזה היה מובנה מהרצאה שלי על ענבל, בעיקר על שרה לוי
תנאי, על הדרך שהיא עשתה מילדה בת ארבע, שמתדפקת על דלתות יהודים בצפת לאוכל, עד
לקבלת פרס ישראל. והמקום הזה של נחישות, של להאמין, זה מקום שהוא הרבה יותר גדול
מכוריאוגרפיה, או מקום של מה שהיא עסקה בו בפועל. והוועד המנהל, להפתעתי, הסכים לאותה
להקת בת. התחלנו כבר לעבוד עם קבוצת רקדנים, ובמרוצת החודשים הם קיבלו רגליים
קרות, ודרשו שגם הלהקה - הלהקה, תעסוק בחומרים אתניים ומורשת. בוא נגיד ככה, אני באמת
אומר את זה, זה לגיטימי מבחינתם לשנות את המדיניות, לגיטימי מבחינתם לשנות את הרצונות
שלהם, הם הוועד המנהל, אבל לא פחות לגיטימי זה שאני לא אסכים לזה.

איריס: אתה יכול לתאר את ההרכב של הוועד המנהל?

אלדד: שישה גברים, רוב לגברים יוצאי עדות המזרח. ואני אומר, אתם וועד מנהל שיושב בתוך להקת מחול, אז נדמה לי ש... עוד פעם, אל תהיו חוקרי מחול, אבל משהו, שיהיה לכם איזה קצת יותר רפרנס. השבוע, מצאתי את עצמי הולך, ואני הולך להמון כאלה, לערב הסיום של בית הספר למחול של להקת בת-שבע. ולידי ישב רן בראון. זאת אומרת, אנחנו יושבים שם ואנחנו עם עיניים בורקות ובוהקות ורואים דברים. אי אפשר להיות בשדה הזה בלי להכיר אותו, בלי לדעת מה קיים ומה לא קיים.

איריס: והם אנשי ציבור בתחומים אחרים?

אלדד: הכעס שלי זה שהם יושבים שם שלושים שנה. עכשיו, אני לא יודע, מבחינת רשם העמותות, אם זה תקין או לא תקין, אבל כשאני בדקתי גם בתקנון של בת-שבע, ובסוזן דלל, תקופתו של וועד מנהל, קצובה ל-4, ל-5 שנים, עם אופציה להאריך לעוד 4, 5 שנים, כך לגבי גם היושב ראש, וזהו. זה לא איזה מין מינוי לכל החיים שאחר כך עובר בירושה מאב לבן.

ילי: זה מעניין שעשר שנים זה עבד, ולא הייתה להם מורת רוח.

אלדד: שום דבר, כלום.

ילי: ופתאום

אלדד: וגם באמת אני זוכר

ילי: מה קרה?

אלדד: ענייני כבוד. זאת אומרת, תראו, תנסו לדמיין סיטואציה

ילי: אבל היה המון כבוד, הערכה עצומה של השדה ושל העיתונות,

אלדד: נכון, נכון,

ילי: של קהל.

אלדד: תנסו לתאר, לדמיין סיטואציה שבה, באיזו פרמיירה, אני בחוץ יחד עם חברי הוועד. ויש סביבי איזה מין עניין כזה, ומדברים איתי, וניגשים אליי, ואומרים לי, והם לא במשחק. זאת אומרת, לא מסרתי להם את הכדור מספיק פעמים במשחק.

איריס: זה גם חלק מהעניינים של ילי ושלי, שאנחנו מנסות לברר גם את החלקים האלה של יחסי כוחות בתוך המבנים של הארגונים האלה, שהם כל כך קריטיים, והם לא רק במקרה הזה. הבירוקרטיה של השדה, הארגון של השדה, והארגון גם מבחינה מנהלית וגם מבחינה תקציבית, זה דבר שהוא כל כך קריטי ולא מספיק מדברים עליו. ואני מדברת על זה גם כי גם ילי ואני, וגם השדה

בכלל, הגיבו עם קושי רב לעזיבה שלך, כי ענבל מיצבה את עצמה כמקום מאוד ייחודי, ובעל ערך שאין לו תחליף, כלהקה רפרטוארית עכשווית, שכן מתכתבת עם הלוקלי עם המקומי – אין דבר דומה לזה בשדה המחול, וזה אובדן של כולם.

ילי: וגם מקום שכיף לבוא אליו, ונעים להיות בו.

איריס: והנדיבות שלך כלפי השדה, לתת לכל מי שמבקש להיכנס – האגודה הישראלית לחקר המחול, כל מי שמבקש לעשות חזרות – להיות שם, תמיד דלת פתוחה, שזה גם דבר שהוא, איך אני אגיד, לא שכיח.

אלדד: כן. עומר עוזיאל שאל אותי, תגיד, זה נכון השמועה או הסיפור – עם הזה שאתה מכין לרקדנים אוכל לפני זה? אז כן, יש פעמים שאני, בעיקר בחורף, מכין מרק. באמת ניסיתי ביחד עם תמר בשנים האחרונות, לייצר באמת. יש כל כך הרבה דברים שיכולים להסיט אותנו מלעסוק באמת במה שאנחנו רוצים ואוהבים, וניסינו לייצר באמת מעבדה, ממש במקום הכי טהור שלה ומזוקק, וברגע שנכנסים, אז מתמסרים, ומתמסרים ב-100 אחוז. וזה היה מדהים לראות את זה, וגם, זה הכל חלקים של פאזל אחד גדול, אני בטוח שהיו חלקים שבכלל לא נגעתי בהם, ואני בטוח שהיו חלקים שעשיתי בהם טעויות, אבל נדמה לי שהחלקים היותר חזקים היו לזהות רקדנים איכותיים וטובים. ומשהו שהוא היה מאוד מהותי בבחירה של הרקדנים, בבחירה של הכוריאוגרפים, הוא זה שעשה את המקום, ואני חוזר לאחד המושגים שדיברתי בהתחלה, אותה יציבות. כי זה מאוד עניין אותי, זה כמעט היה מנטרה יומית בשבילי, או מקום שהפעיל אותי, המקום הזה של לייצר יציבות במקום, ולא איזה מקום שמישהו באיזה קצה אחר של תל אביב, או עושה איזה אפצ'י, ופתאום המקום כזה חוזר להיות איזה מין מקום שהוא לא.

איריס: אתה בעצם מדבר על סט של ערכים שליווה אותך.

כן, במובן מסוים.

איריס: זה לא במקרה שצריך להגיד שעם עזיבתך הלהקה התפרקה.

אלדד: כן, לצערי.

ילי: אני רציתי לשאול אותך על הערב האחרון שבאת לבמה, זה היה ערב מאוד מאוד עצוב, ובאת לדבר עם הקהל, תספר לנו על ההחלטה הזאת לבוא.

אלדד: כן, זה לא פשוט. אני לא יודע אם זה גם, אבל בסופו של דבר, עם הסגירה, או הניסיון לכפות עלי עמדה אמנותית שהיא לא הייתה שלי, עם הפתרון שמצאתי, זה היה נראה שאפשר ללכת עוד. אבל במהלך הנוסף שהוועד המנהל החליט לקצץ בשכר הרקדנים, עם זה כבר לא יכולתי

להשלים, וכמובן שהתנגדתי לזה בכל תוקף. העברתי את הכדור בחזרה לוועד המנהל, שבמשך השנים שאני נמצא שם, וכמו שהם הגדירו בתקנון של עצמם, שהתפקיד המרכזי שלהם הוא לגייס משאבים ולגייס תרומות, אז נראה לי שלהגיע ישר לכיס של הרקדנים, נראה היה לי דבר מאוד מאוד חריג חמור. ואמרתי, חזרתי הביתה, אמרתי אם אני לא מסוגל לנהל אומנותית כמו שאני מבין, ולא מסוגל לשמור על הרקדנים, אז אני לא רוצה להישאר במקום הזה. באותו ערב שאת מדברת עליו, זאת הייתה החלטה שבאמת באמת לא הכנתי את עצמי מראש אליה – המקום הזה של הבמה הוא מקום קצת רליגיזי מבחינתי, ולא עולים עליו לפני כן ולא מברכים – ולעלות על במה שלא לחלק פרחים או באיזה ערב כזה, ולבוא ולהגיד את מה שאמרתי שם, אז זה באמת היה משהו חריג. איריס: זאת הייתה הופעה של...

אלדד: של מיכאל גטמן, שתי שיני פרא

איריס: כן, אתה זוכר מה אמרת שם?

אלדד: לא, באמת שלא.

איריס: אוקיי, אנחנו זוכרות.

ילי: זה היה מאוד חזק, ועצוב.

אלדד: כן.

ילי: אז מה אתה לוקח מכל הסיפור הזה?

אלדד: קודם כל, עוד פעם, גם מול הוועד המנהל נראה שאני הייתי צריך להיות קצת יותר רגיש. זה לא יכול להיות ש... לא קמתי בבוקר ואמרתי, אני רוצה להתנהל בהתנשאות מולם – אתם לא מבינים, אתם לא יודעים, אתם לא... – אלא פשוט להפוך את זה ל... זה כן, אני מרגיש שגם היה חלק מהתפקיד שלי לקרב אותם לכל מה שקורה, לכל מה שאני עושה, לתקשר מולם. למרות שעוד פעם, התקיימו ישיבות, וועד מנהל, דיווחתי, ובסוף כל ישיבה של ועד מנהל בעשר שנים האחרונות יש איזה שניים, שלושה משפטים של סופרלטיבים וכל הכבוד. ואפילו יותר מזה, באותן עשר שנים, עשר פלוס אחד הזה, באותם עשר שנים, בכל פרמיירה, או בכל פעם שהוועד המנהל, או יושב ראש הוועד המנהל עלה להגיד תודה וכו', הוא טרח גם לציין שהוועד המנהל לא מתערב אומנותית, ולא מתערב אמנותית, ולא מתערב אמנותית. כל כך הרבה הזדמנויות, ולכן שפתאום זה הגיע פתאום המדיניות החדשה, אני לפחות לא יכולתי לשייך אותה [אלא] רק למשבצת או לכותרת

של מאבקי כוח, שליטה, שהדרתי אותם מההתנהלות, או פעלתי יותר מדי באופן עצמאי וזה הפריע למישהו בעין, או משהו כזה.

איריס: אני רוצה לדבר רגע על המורשת של ענבל, על שרה לוי תנאי, על מה שהיא עשתה, בלהקה לא רק באופן אישיותי, על האמנות שהיא עשתה. הרי היו עוד אנשים שהמשיכו אחר כך כמו אילנה כהן ואחרים, שהמשיכו להיות נוכחים בשדה באופנים שונים.

אלדד: בכל הספרים שאני קראתי, ואולי היה איזה ראיון אחד או שניים, זה לא סוד ששרה לא הנשירה איזשהו יורש טבעי ללהקה. זאת אומרת זה גם מצוטט בכל כך הרבה מקומות. והמאבקים שהיו אחר כך - רנה שרת, אם אתם זוכרות, שנכנסה - "המנהלת האמנותית האשכנזייה", בביקורות, "מה לה ולענבל".

איריס: גילה טולידאנו

אלדד: היו שם הרבה. עוד פעם, זה לא מאבקים שהם זרים בשדה הזה, בלהקות כאלה, בסיטואציות כאלה, זה מקום עם הרבה מאוד אמוציות מטבע הדברים. אבל אני חושב שמה שענבל לא השכילה רגע אחד להניח את אותה מורשת של שרה לוי תנאי. פשוט לתת לה רגע אחד לשקוע, ולא לנסות להחיות אותה בכוח, פעם ועוד פעם ועוד פעם ועוד פעם. כי בשביל לייצר דברים שנראים כמו שרה ומרגישים כמו שרה - נדמה לי ששלחתי אולי לשתיכן את הטקסט של חזי לסקלי, שהוא כתב את הביקורת הזו על ערב עם שלוש עבודות של ממשיכות דרכה של שרה לוי תנאי: שרה לזר, אילנה כהן ומלכה חג'בי. הוא אומר: "זה מיותר, זה לא מתאים כבר לתקופה", זה מה שהיה נכון לשנים הראשונות של קום המדינה, והשיח שהסתובב סביב זה עוד פעם גם התקבלות מאוד גדולה, בארצות הברית ובכלל בחו"ל, כלהקה שמייצגת את ישראל, את האוריינט. ומצד שני, בארץ, הביקורות שאת מצטטת אותן, גם כן של דן בן אמוץ, ושל תיאטרון ה'לי-לה-לו', משה וולין.

איריס: משה וולין מ'לי-לה-לו'.

אלדד: משה וולין מ'לי-לה-לו', שמדברים על מה זה הדבר הזה, מה זה הלהקה הזאת שהיא מתימרת לייצג את ישראל.

איריס: זאת אומרת, הייתה אמביוולנציה בהתקבלות של ענבל, גם בשנים הגדולות של שרה לוי תנאי.

אלדד: וגם להגיד שבעשור האחרון, זאת אומרת, עוד פעם, אני ניזון מטקסטים, בפרק של השיח המזרחי, יש את

ילי: דינה רוגינסקי [כאן המידל-איסט - מזרחיות ופולקלור מקומי: זהות, גוף ואסטיקות פרפורמטיביות חדשות-ישנות] - פרק 5.

אלדד: דינה רוגינסקי, נכון. והיא מדברת מדהים שם. זאת אומרת, שגם כשכל אחד מספר את הסיפור, גם הוא מספר את זה מאיזשהו אינטרס שלו. אז אני אומר, אין לי כרגע איזשהו אינטרס לספר משהו, אלא רק לבוא ולהגיד שבמובן מסוים, העשור האחרון של שרה לוי תנאי מ-1980 עד 1990 לא היה פורה במיוחד. אז מדברים כאן איזה שהוא מין, לדעתי, אם אני ממש מצמצם את זה, והשנים הראשונות שהיו קצת יותר כזה, אטיוודים כאלה, יצירות יותר קצרות.

בסרט שנעשה בערוץ אחד

ילי: "צעדים"

אלדד: "צעדים". דני קרוון. דני קרוון אומר, בעצם שרה לא גדלה והתחנכה על מחול, ומה שהיא עשתה, בעצם היא הסתכלה על קבוצת הרקדנים, שגם לא היו רקדנים מקצועיים, והיא ידעה לזהות מוטיבים תנועתיים, ולערוך את זה. ושכללה ופיתחה אותם לספקטקלים.

איריס: וצריך לזכור שהיא הייתה מוזיקאית פנטסטית

אלדד: נפלאה, כן. אבל שניים וחצי עשורים של באמת 'פיור' כזה של ענבל. והקצוות, קצת ההתחלה, יותר העשור האחרון, היו, אני לא רוצה להגיד דעיכה, אבל בטח לא, בטח לא... איריס: זה כל כך מעניין, המהלך הזה, שבעצם אם אנחנו מסתכלים עכשיו, 25-49 [1949-2025] והדימויים שמשתנים של דברים. אבל המקום של ענבל, בעשור שלך, בעשור פלוס אחד שלך, הם באמת משמעותיים ויוצאי דופן.

ילי: זה מעניין לחשוב על הלהקה הזאת בגלים, היא כמו עולה יורדת, עולה יורדת.

כן, אז יכול להיות שבגלל זה, זה גם באופן אינטואיטיבי, היציבות הזאת שחיפשתי, נשענת, עכשיו שאתם מדברות איתי על זה, נשענת על כל הדבר הזה, של ups and downs - כאילו פתאום להגיע למקום שבאמת, שלא שואלים יותר שאלות לגבי הדברים האלה.

ילי: מה בשבילך הלאה?

אלדד: הלאה אני עוד לא יודע, יש לי עכשיו שבוע עמוס להגיש עבודות לתואר השני באקדמיה.

ילי: תלמיד חכם.

אלדד: אוי, זה פתח לי מקום ממש ממש מעניין. אני לא יודע, אני ככה...

איריס: מחול?

אלדד: כנראה שכן, אבל אולי גם לא.

ילי: ולא אמרנו שאתה תימני! בכל השיחה הזאת.

אלדד: שאגב, כשמדברים על זה, אז לא אחת, באיזה שיחות פנימיות של הוועד המנהל, אני לא הייתי תימני עבורם. זאת אומרת, הם טרחו גם להגיד "אה, הוא לא תימני".

ילי: למה?

אלדד: כי כנראה שיש משהו בהתנהלות שלי, הוא לא כזה...

ילי: אימצת יותר מדי את המערביות?

אלדד: יכול להיות, יכול להיות.

איריס: ההורים שלך עלו מתימן?

אלדד: ההורים עלו מתימן.

איריס: מתי?

אלדד: וואו, איפשהו בשנות ארבעים ושמונה, תשע, כאלה.

ילי: לרחובות?

אלדד: נראה לי, ישר לרחובות. כן.

ילי: טוב.

אלדד: אבל במובן מסוים, בגלל שמזכירים רגע את ההורים. במובן מסוים זה גם דימוי שאני השתמשתי, אני משתמש בו הרבה. אני בטוח הבן של ההורים שלי. עם כל מה שזה, עם כל המשמעות של זה. אבל אני גם בן אדם עצמאי, עם חשיבה עצמאית. וככה גם הסתכלתי במובן מסוים גם על ענבל. ענבל במובן מסוים היא תמיד, היא תמיד בקונטקסט ובקונטציה של מה שהיא הייתה. אבל היא גם מה שהיא עכשיו, היא גם מה שהיא מייצרת עכשיו, וממש רפרנס אחרון לפודקאסט הזה. כשליאור אביצור הגיבה על הפודקאסט עם עמנואל [גת], היא השתמשה במשל, על הספינת תיזאוס [\[סקור של כוריאוגרפיה זה כמו משחק כדורגל\]](#) עם עמנואל גת - פרק 11].

ילי: תיזאוס, נכון. וואי איזה זיכרון יש לך.

אלדד: כן. ספינת תיזאוס. ואז היא באה ואומרת, רגע מה זה הספינה הזאת? אם הקורות שלה, הן כבר לא אותן קורות, אם המפרשים הם כבר לא אותם מפרשים, אם זה כבר לא אותה...? אז מה זה הדבר החדש? ואיך מתייחסים לכל מה שנמצא במחסן שם, בפרדוקס תיזאוס. אז זה גם העסיק אותי מאוד, כאילו, מה זה הענבל הזה, אם כבר אין את שרה לוי תנאי, ואין את מרגלית עובד, ולא אילנה, ולא מלכה, ולא עושים צעד תימני, ואין זה... אבל זה נוכח איכשהו פה במחסן, בארכיון, זה נמצא, זה לא נעלם.

ילי: בזיכרון.

אלדד: בזיכרון. אבל כן יש משהו חדש, וכן יש רקדנים שפועלים בשדה הזה, ומכירים, כולם מכירים את ההיסטוריה של הענבל. בפעמים מסוימות, כשאני לא הייתי מגיע עם הרקדנים לכל מיני מקומות רחוקים בארץ, לאותם ימים, במיוחד אחרי השבעה באוקטובר, עשינו המון כאלה. אז הם, היו שואלים, התלמידים היו שואלים רגע על ההיסטוריה, והם היו מדקלמים, או מספרים על ענבל לפעמים יותר טוב ממני, ממש. כל כך נכנסו לסיפור הזה שהיה על ענבל – יש לה היסטוריה, יש לה עבר, הוא במובן מסוים משפיע, אבל הוא לא זה שמוביל את הדרך, או לאורו אנחנו הולכים.

ילי: חבל.

איריס: חבל.

ילי: חבל.

איריס: וכמה טוב לדבר איתך. כמו תמיד.

אלדד: ממש תודה.

ילי: אנחנו נורא אהבנו לבוא לענבל תמיד.

איריס: נכון.

ילי: תמיד הייתה חוויה טובה.

איריס: זה משבר של הרבה אנשים.

ילי: כן.

איריס: משבר בשדה.

ילי: ממש.

אלדד: תודה.

ילי: תודה לך על השיחה.

אלדד: תודה רבה.

תודה לזהר זלץ מאולפני אשל על ההקלטה והעריכה.
סטרימינג שמע פודקאסטים ויצירות מוזיקליות.

המוזיקה המושמעת בפרק היא מתוך:

בזמן שהגחליליות נעלמות משנת 2018. כוריאוגרפיה: מור שני. מוזיקה: איתמר גרוס.

אנחנו מזמינות אתכן ואתכם לבקר באתר הפודקאסט '[חיות מחול](#)'. שם תמצאו תצלומים, הפניות לחומרים נוספים ולהירשם לניוזלטר חיות מחול.

איריס לנה היא חוקרת מחול, מרצה על היבטים עיוניים של המחול בסמינר הקיבוצים, מנהלת פרויקטים של ארכיונים דיגיטליים, ויוזמת ומובילה פלטפורמות שיח ותוכן. ניהלה את פרויקט הקמת ארכיון להקת בת-שבע, ואת תחום המחול בפרויקט שימור דיגיטלי של אוספי מחול בספרייה הלאומית.

ילי נתיב היא מורה וחוקרת מחול בהקשרים סוציולוגיים ואנתרופולוגיים ומרצה בכירה במרכז האקדמי לוינסקי-וינגייט. כותבת על חינוך לאומניות, סוציולוגיה של הגוף, התנועה והמופע, ועל מחול והחברה הישראלית. ילי היא יושבת ראש עמותת הכוריאוגרפים.

האזנתם ל'[חיות מחול](#)' עם איריס לנה וילי נתיב.

הפרק הוקלט ביולי 2025.

© 2025 כל הזכויות שמורות ל'חיות מחול' איריס לנה וילי נתיב